

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	3	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
(2053)

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Social Institution

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all. Question No. 1 is compulsory.
Attempt **four** questions, selecting **one** question from each
Unit. All questions carry equal marks.

1. Answer any **nine** parts in 5-7 lines each :

- (1) Community
- (2) Society
- (3) Normative aspect of institution
- (4) Classificatory Kinship terms
- (5) Fraternal Polyandry
- (6) Village Exogamy
- (7) Extended Family
- (8) Barter system
- (9) Division of Labour
- (10) State
- (11) Rites and Rituals
- (12) Ecclesia.

2×9=18

UNIT-I

2. Define Institution. Write in detail the various characteristics of an institution. 18

3. What is Association ? Discuss how Association is different from Society. 18

UNIT-II

4. Define Marriage. Discuss various rules of Mate Selection prevalent in India. 18
5. Explain the development cycle of a family and the changes coming in this institution. 18

UNIT-III

6. Discuss the characteristics and functions of a Political Party. 18
7. Define Economy. Write a detailed note on Private property. 18

UNIT-IV

8. What are the main elements and types of Religion ? 18
9. Briefly discuss the views of Max Weber regarding institution of Religion. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, चार प्रश्न कीजिए। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

1. किन्हीं नौ भागों का उत्तर 5-7 पंक्तियों में दीजिए :-

- (1) समुदाय
- (2) समाज
- (3) संस्था का सामान्य पहलू
- (4) शास्त्रीय रिश्तेदारी की शर्तें
- (5) भ्रातृ बहुपतित्व
- (6) ग्राम बहिर्गमन
- (7) विस्तारित परिवार
- (8) वस्तु विनिमय प्रणाली
- (9) श्रम का विभाजन

(10) ਰਾਜਯ

(11) ਸੰਸਕਾਰ ਆਰ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ

(12) ਏਕਲੇਸਿਯਾ ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸੰਸਥਾ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ । ਏਕ ਸੰਸਥਾ ਕੀ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੋ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖਿਏ । 18
3. ਸੰਘ ਕਯਾ ਹੈ ? ਸੰਘ ਸਮਾਜ ਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਿੰਨ ਹੈ, ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ । 18

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਵਿਵਾਹ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ । ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚਯਨ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨਿਯਮੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ । 18
5. ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਚਕ੍ਰ ਆਰ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਮੇਂ ਆਨੇ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਰਤਨੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ । 18

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਆਰ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ । 18
7. ਅਰਥਵਯਵਸਥਾ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ । ਨਿਜੀ ਸੰਪਤਿ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਟਿਪ੍ਪਣੀ ਲਿਖਿਏ । 18

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਧਰਮ ਕੇ ਮੁਖਯ ਤਤਵ ਆਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੌਨਸੇ ਹੈ ? 18
9. ਧਰਮ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰੋਂ ਕੀ ਸੰਖੇਪ ਮੇਂ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ । 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ ।

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
 - (1) ਭਾਈਚਾਰਾ
 - (2) ਸਮਾਜ
 - (3) ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਪਹਿਲੂ
 - (4) ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

- (5) ਫ੍ਰੈਟਰਨਲ ਪੋਲੀਐਂਡਰੀ
- (6) ਪਿੰਡ ਵਿਜਾਤੀ ਵਿਆਹ
- (7) ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਵਾਰ
- (8) ਬਾਰਟਰ ਸਿਸਟਮ
- (9) ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ
- (10) ਰਾਜ
- (11) ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ
- (12) ਐਕਲੇਸਿਆ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 18
3. ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ? 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਾਥੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 18
9. ਧਰਮ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18